

І. В. Гордієнко, канд. екон. наук, доцент
кафедри інформаційних систем в економіці,
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
пл. Львівська 14, ауд. 411, м. Київ, Україна, 04053
e-mail: gordienko_i@ukr.net

ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ

Системи стратегічного управління з використанням ключових показників ефективності діяльності КРІ (Key Performance Indicators) забезпечують базу для управління підприємством за рахунок постановки стратегічних цілей, доведення цілей до рівня цілей бізнес-процесів або підрозділів та створення багаторівневої системи вимірюваних показників та критеріїв їх досягнення.

Структура системи КРІ передбачає підтримання зв'язків між показниками: горизонтальних та вертикальних, причинно-наслідкових, балансових і т. ін. Визначення набору показників та виду зв'язків між ними являє складне завдання, яке щоразу розв'язують заново залежно від виду підприємства та використовуваної системи стратегічного управління. Здебільшого, через велику розмірність системи, складні взаємозв'язки між показниками та суттєву залежність від проблемної області ця проблема на підприємствах розв'язується із залученням зовнішніх фахівців та застосуванням інформаційних систем.

Наразі існує велика кількість інформаційно-технологічних засобів підтримки систем стратегічного управління з використанням ключових показників ефективності.

В першу чергу, це системи керування ефективністю бізнесу BPM (Business Performance Management), що забезпечують: визначення стратегічних цілей розвитку підприємства; моделювання показників, що визначають досягнення цих цілей, і їх граничних значень; планування дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей; постійний моніторинг ключових показників ефективності та їх відхилення від плану; аналіз досягнутих результатів. Ці функції реалізують компоненти систем BPM: сховище даних, у якому консолідується оперативна фінансова інформація з інших автоматизованих модулів та баз даних транзакційних інформаційних систем; засоби Business Intelligence, зокрема, OLAP для оперативної роботи з діловими даними, що накопичуються у сховищі, інструментальні засоби підтримки технологій стратегічного керування підприємством, зокрема, Balanced Scorecard, прогнозування, розробки бюджету.

тів і т. ін. Приклад BPM-системи — Oracle Hyperion Performance Management Applications, що являє комплексне програмне рішення для підтримки процесів керування ефективністю, зокрема, формування цілей, стратегічних карт, ключових показників ефективності, моделювання сценарних прогнозів, планування, моніторингу, аналізу і формування звітів.

Інтеграційні рішення другого типу — це засоби, що забезпечують інтеграцію систем ключових показників ефективності із засобами моделювання бізнес-процесів. Серед них відомими розробками є продукти компаній QPR (QPR ProcessGuide, QPR ScoreCard), IDS Scheer (ARIS), ГК «Сучасні технології управління» (Business Studio), «Инталев» («Инталев: Корпоративний Навігатор», що об'єднують інструменти моделювання бізнес-процесів, засоби розроблення системи збалансованих показників, імітаційного моделювання бізнес-процесів, їх оцінювання та оптимізації вартості.

Принципово іншим підходом є економіко-математичне моделювання систем ключових показників ефективності. Використання економіко-математичних методів дає змогу встановити кореляційну залежність між показниками, розробити оптимізаційні моделі, розрахувати прогнозні значення, виконати різноманітні види аналізу (ризик, чутливості, що-якщо і т. ін.). Моделювання систем KPI може здійснюватись за допомогою багатофункціональних пакетів (MathCad, Matlab) або відповідних засобів у складі офісних пакетів (MS Excel). Головними перешкодами до використання даного підходу є складність його розуміння користувачами з персоналу підприємства, слабка інтеграція з рештою інформаційних систем керування підприємством, необхідність у додатковому створенні інтерфейсу користувача.

Перспективним напрямом, що останнім часом швидко набуває популярності, є використання методів штучного інтелекту для моделювання систем KPI [1, 2]. Порівняно з попереднім підходом, інтелектуальні методи «м'яко» моделюють залежності між показниками; надають більш гнучкі можливості оброблення кількісних, якісних та неточних даних, аналізу і підготовки вхідних даних, задавання правил у явному вигляді; забезпечують «навчання» та уточнення моделі на базі нових фактичних даних, аналітичні можливості. Інтелектуальні моделі систем KPI є зручними для сприйняття і використання користувачами. Інструментарій даного напрямку представлений програмними пакетами, що реалізують інтелектуальні методи: штучні нейронні мережі (BrainMaker, AI Trilogy, Statistica Neural Networks, NeuroPro), ге-

нетичні алгоритми (Evolver, GeneHunter, Genetic Training Option), нечітку логіку (CubiCalc, засіб Fuzzy Logic Toolbox пакету Matlab, WINROSA, FIDE).

Література

1. Гордієнко І. В., Щербань О. А. Моделі нечіткої логіки в системах керування ефективністю бізнесу // Культура народів Причорномор'я. — 2008. — № 140. — С. 114—119.

2. Кричевский М. Л. Интеллектуальные методы в менеджменте. — СПб.: Питер, 2005. — 304 с.

І. А. Горшкова, старший викладач кафедри
загальної економічної теорії,
Одеський державний економічний університет,
вул. Преображенська, 8, ауд. 214,
м. Одеса, Україна, 65082
e-mail: irena.mdm75@mail.ru

АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ВІДТВОРЕННЯ

Амортизаційна політика представляє собою процес розробки норм і правил нарахування амортизації, встановлення суспільством певного порядку використання амортизаційного фонду. Як будь-яке економічне явище процес нарахування і використання амортизації підпадає під вплив об'єктивних і суб'єктивних факторів. Існують об'єктивні закономірності реноваційного процесу, які повинні врахуватися в суб'єктивній діяльності людей. Це означає, що при розробці амортизаційної політики держава повинна спиратися на об'єктивні економічні закони відтворення. Тоді процес амортизації буде сприяти оптимальному розвитку виробництва і процесам відтворення.

Характерною особливістю амортизаційних систем розвинених країн на етапі інноваційного розвитку стає використання амортизаційних механізмів у якості регулятора інвестиційної активності та інструмента державного індикативного управління на основі застосування гнучких механізмів ринкової оцінки та переоцінки основних фондів, методів прискореної амортизації, розмежування бухгалтерського та податкового обліку тощо. Розвиток амортизаційної політики в заданих напрямках є основою для розширеного відтворення, адекватного специфіки відтворювального потенціалу країни.